

Poština plačana v gotovini.

26

SLOVENSKI
ČEBELAR

Glasilo Čebelarskega
društva za Slovenijo

1923

Številka 6.

Ysebina:

Amerikanski panj	81	Dr. C. C. Miller	90
Bolezen „Isle of Wight“	84	Opazovalne postaje (tabela)	91
Romanje	86	Vprašanja in odgovori	93
Ne kvarite božjega daru!	86	† Gustav Pirc	94
Med — zdravilo	88	Vesti iz podružnic	95
Zlata rozga ali vrbak	88	Drobiž	96

Uredniška listnica.

G. M. B. Miklavčič — Janesville — Min. Pismo prejel ravno ob sklepu te številke. Hvala Vam lepa! Spominsko črtico o Rostu priobčim prihodnjič. Več v pismu. — G. M. Zg. T. Luknjač izvrsten! Na točilo sem radoveden. Ako preskrbite risbe, bomo priobčili oboje.

Izjava.

Podpisani Gabrijel Javšnik, posestnik v Gaberkih, obžalujem, da sem geometru asistentu Božo Tripolo iz Celja očital nepravilno ravnanje, ga prosim za odpustitve in se zahvalim za to, ker je odstopil od obtožbe.

Šoštanj, 15. junija 1923.

Gabrijel Javšnik.

Proda se nekaj **Žnideršicev s čebelami** in nekaj **letošnjih prvcev, eksportovcev** brez panja, močnih in zelo zasadenih in zaleženih, ki se takoj lahko preneso v Žnidaršiče in v ajdovo pašo ali jelko.

Valentin Jakelj, čebelar v Lahovčah, p. Komenda.

Važne gospodarske knjige.

Praktični sadjar. Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 25 barvanimi in 92 slikami v besedilu. Priredil MARTIN HUMEK, višji sadjarski nadzornik. Cena vezani knjigi Din 120.—. Tudi ta knjiga prekaša vsa pričakovanja; mnogostransko in pregledno razdeljena tvarina je tiskana na 420 straneh, 25 umetniških tabel v barvotisku, vezava in vsa oprema je tako okusna, da je posebno v današnjih časih nismo več vajeni.

Slovenska kuharica. VELIKA IZDAJA z mnogimi slikami v besedilu in več barvanimi tabelami. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Cena okusno opremljeni knjigi, vezani v celo platno, Din 220.—.

Obširna knjiga obsega nad 700 strani besedila s slikami in 33 tabel na umetniškem papirju v barvotisku. Tabele nudijo 193 krasnih slik v naravnih barvah, ki jih je izvršil ravnatelj Dragotin Humek, reproducirala pa domača tiskarna. Poglavlje o gobah, njih najdiščih, uporabi in poznavanju je napisal Ante Beg. Niti bogato nemško slovtvo ne premore tako obširne in bogato opremljene kuhinjske knjige.

Valed bogate vsebine in velikega števila umetniških prilog v barvotisku je imelo založništvo za obe knjigi ogromne nabavne stroške in je prodajna cena obeh knjig za današnje razmere skrajno nizka in valed tega samo začasna. Zaradi visoke obrestne mere, more zdržati založništvo te dve ceni najdalje do konca avgusta t. l., nakar se obe knjigi podražita vsaj za polovico sedanje cene.

Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem, sadni uporabi in o konserviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinje in dekleta priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik, a 13 barvanimi prilogi in 42 slikami. Cena za to lepo novo knjigo znaša Din 30.—.

Sadno vino ali sadjevec. Priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Ta knjiga spopolnjuje prvo in velja Din 20.—.

Breskev in marelica. Navodila, kako ju vzgajamo in oskrbujeemo. Priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena za to novo knjigo, ki podaja nasvete, kako gojiti ti dve najplemenitejši sadni vrsti ki nudita velik uspeh in dobiček, znaša Din 12.—.

Nauk o čebelarstvu. A. Janša. Novi natis priredil F. Rojina z dodatkom ALBERTIJEV-ŽNIDERŠIČEV PANJ in kako v njem čebelarimo, priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena za knjigo, ki temeljito seznanja čebelarje, kako postopati s kranjčji in kako čebelariti v novem modernem panju, znaša Din 24.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI.

Urejuje M. HUMEK, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani, Tobačna ulica 21.

Letnik XXVI.

V Ljubljani, dne 30. junija 1923.

Štev. 6.

Amerikanski panj.

Dr. Šime Matejčić — Trst.

Prinašamo sliko Dadantovega panja, ki ima v plodišču 12 satnikov, velikih 43.5×30 cm zunanje mere. Medišče mu je polovično s satniki po 43.5×15 cm.

Dadantov panj.

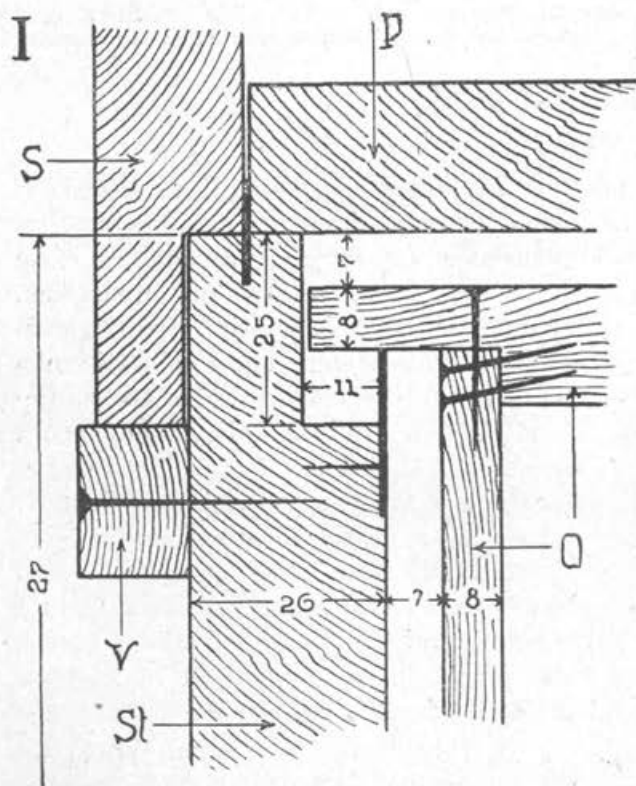
Na zunaj mu je enak Langstrothov panj, ki ima pa mnogo nižje plodišče. Njegovi satniki merijo samo 43.5×23 cm ter ima medišče ravno toliko kakor plodišče.

Dadantov panj bi bil iz razloga, ki smo ga navedli na drugem kraju »Slovenskega Čebelarja« prevelik za naše razmere, Langstrothov pa premajhen. Kdor hoče torej čebelariti v panju ameriškega sistema, mora odbrati neko sredino med obema navedenima panjema. V tem oziru nam mnogo pomore srečna okolnost, da je pri nas že uvedena z A. Ž. panjem višina okvirja, ki znaša 26 cm. Kdor torej namerava čebelariti v amerikancu, naj uporablja samo povečani Langstrothov panj s satnikom 43.5×26 cm velikim (zunaj merjeno), ki je v plodišču in medišču enak. Tak panj ima sledeče dele:

1. Plodišče je iz štirih desek zbita kvadratna skrinjica, ki meri znotraj 45×45 cm in je 26.8 cm visoka. (Bolje bode, ako vzamemo 27 cm višave, ker se za toliko les usuši). Deske naj bodo debele 3 cm. Prednja in zadnja deska ste dolgi po 51 cm. Oni imate na vsaki strani (levo in desno) zarezo široko 3 cm in debelo 1.5 cm. V te zareze sega leva in desna deska panja, ki morate biti zato dolgi po 48 cm. Prednja in zadnja deska imate na vrhu vodoravni zarezi, v katerih vise satniki. Ta zareza je 1.1 cm debela in 1.5 cm globoka. Boljše pa je, ako se naredi 2.5 cm globoka in se preko nje pri-

bije trak iz cinkaste pločevine, 45×2 cm, tako da sega 1 cm preko zareze. Satniki vise tako na robu pločevinastega traka, pa jih čebele ne morejo zalepiti s smolo.

Z zunanje strani plodišča 3 cm od zgornjega roba so pribiti na vse štiri strani štirje remeljni, ki nosijo streho. Na sprednji strani plodišča v sredini deske je luknja v premeru 3—4 cm, ki je zaprta s čepom in ki služi poleti za ventilacijo.

I. Amerikanski panj dr. Matejčičevega tipa.

Merilo: naravna velikost (1:1).

- St = stena plodišča
- S = streha
- P = pokrov
- V = venec, ki nosi streho
- O = satnik

no streho, naj naredi strešico pri panju ravno, v obliki običajnega pokrova pri škatulji. Ako pa stoje panji vsak zase zunaj na planem, tedaj morajo imeti dvo-krilni krov (kakor na prvi sliki). V prazen prostor med streho in deščico nad satniki denemo pozimi odejo bodisi že iz kakršnekoli tvarine. Razen tega tudi zrak pod strešico kot slab prevodnik toplote, brani, da se preveč ne izgublja notranja panjeva toplota.

V krajih, kjer je zelo huda zima, naj se vse štiri stranske deščice strešice na-

2. Medišče je po obliki in po velikosti popolnoma enako plodišču.

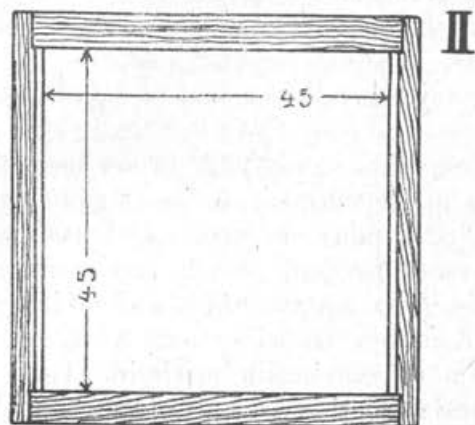
3. Pokrov za pokrivanje satnikov obstoji iz dveh deščic po $50,5 \times 25$ cm, debelih pa $2\frac{1}{2}$ cm. Uporablja se lahko tudi šipa v lesenem okvirju.

4. Strešica ima dvojno nalogo: da brani panj pred vremenskimi nezdami in da štiti čebele poleti pred žgocim solncem, pozimi pa od prevelikega mraza. Deske za krov naj bodo okoli $1\frac{3}{4}$ cm debele. Kdor ima panje pod skup-

rede tako široke, da pokrijejo tri četrtine plodišča. Umevno je, da se morajo v tem slučaju tiste štiri letvice, ki drže streho, pribiti toliko nižje. Med stranicami strešice naj bo vsaj $\frac{1}{2}$ cm prostora, da se streha izlahka natakne na plodišče oziroma medišče in da se ravno tako lahko sname.

5. Dno ne sme biti pribito na plodišče, ono je premakljivo in ima lahko razne oblike. Glavno je, da je deska dna malo naprej nagnjena, da more odtekati vlaga iz panja.

V to svrhu mora biti ta deska oddaljena od satnikov na zadnji strani samo 0,7 cm, na sprednji strani, kjer je izletalnica, pa 2 cm. Tri odgovarjajoče deske dolge in debele kakor stranice panja, a visoke 11 cm (na njih leži plodišče), so pribite na levi, desni in zadnji

II. Amerikanski panj. Prerez plodišča.

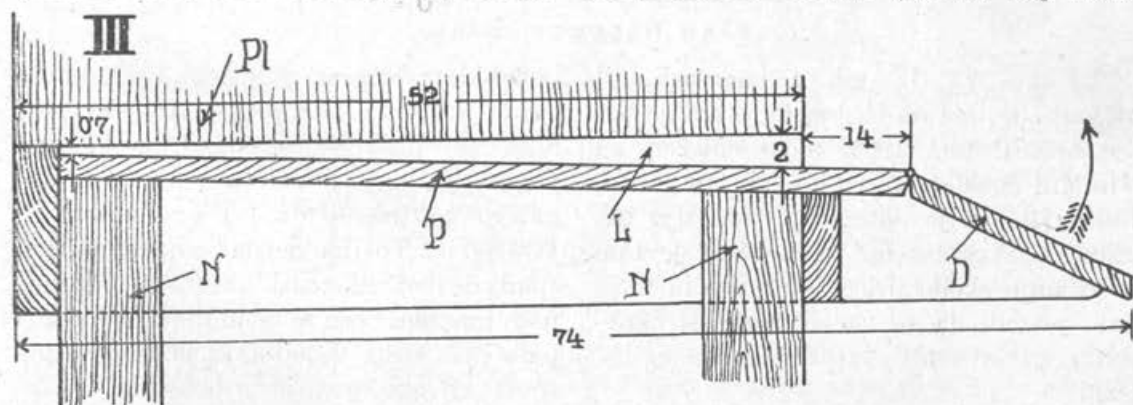
strani tako, da drže dno v omenjeni oddaljenosti od satnikov v plodišču. Deska, ki tvori dno, je spredaj podaljšana za 7 cm in nosi spredaj v tečajih pričvrščeno deščico v izmeri 51×18 cm, ki je nagnjena navzdol, da čebele lažje odletavajo

in priletavajo. Ta deščica se more dvigniti navzgor in nasloniti na panj, da zlasti pozimi ščiti žrelo pred vetrom, dežjem in snegom, pa tudi pred solncem.

6. Z a p a h za žrelo je tanka deščica v izmeri 51×7 cm. Z ene strani ima veliko žrelo (24×1 cm), a z druge strani malo žrelo (10×1 cm) za zimo; vanj so nabiti žebli v obliki glavnika.

7. Satniki merijo zunaj $43,5 \times 26$ cm. Gornja letva je dolga 47 cm, debela pa 16 mm. Ta letva je na obeh koncih za 2,5 cm na dolgo izrezana za polovico njene debeline tako, da je tam samo 8 mm debela.

Od znotraj po sredini ima 3 mm globoko in 2 mm široko zarezo, v katero se poglobi satnica. Stranski remelji so dolgi 24,4 cm in debeli 8 mm. Spodnji remelj je istotako 8 mm debel, dolg 43,5 cm, širok pa samo $1\frac{1}{2}$ cm in sicer zato, da imajo čebele lažji prehod na ven. Na gorenji strani satnika pribijemo na desno vsake strani po eno kvačico, ki dela razstoj med posameznimi satniki. Na spodnji strani satnika kvačič ni treba. Razdalja od sredine do sredine satnika mora biti 35–36 mm (letvice naj bodo

III. Amerikanski panj. Pl = plodišče, P = pod (dno), N = noge, D = izletalnica.

torej široke 25 mm, razstoji pa 10–11 milimetrov. V medišču naj stoje satniki v večji razdalji, tako da jih bo šlo vanje namesto 12, samo 10. V takem slučaju čebele podaljšajo celice in matica ne more leči jajčec vanje. Ako je v medišču tako satje, ni treba rešetke.

8. Ločilna deska rabi, da se po potrebi lahko stisnejo čebele v plodišču na manjši prostor. (Roj; pozimi).

Širina in višina ločilne deske je točna kakor notranjost plodišča torej 45×27 cm ter ima ušesca kakor satniki. Pozimi se dene za ločilno desko odeja.

Pripis uredništva. Zaradi popolnosti smo objavili še kratek opis panja po ameriškem sestavu, v meri kakor je priporoča g. dr. Matejčić in pojasnili opis s pričujočimi slikami. Da ne bo kakega nesporazumljenja, češ, da hočemo vpeljati zopet nov panj, povemo, da nam niti na misel ne pride od g. dr. Matejčića opisani panj splošno priporočati. Za čebelarjenje na med, s posebnim ozirom na prevažanje in pa skladanje v čebelnjaku imamo A. Ž panj in pri tem ostanemo. S tem pa nikakor ni rečeno, da bi ne smel poizkušati kaj drugega novega, kogar veseli in ima potrebna sredstva in priliko. Strokovnega lista dolžnost pa je, da daje v tem oziru potrebno pobudo in direktive. Pri nas bomo brez dvoma še nadalje čebelarili v čebelnjakih, zato moramo imeti panj, ki se da udobno zlagati v sklade in se opravlja od zadaj. In boljšega v tem oziru menda ne bo, kakor je A. Ž., naj ima že 2 predala na 9 ali 10 satnikov, kakor je običajen sedaj, ali pa 3, predale na 12 satnikov, kakor ga pri-

poroča g. dr. Matejčić. Mere satnikov pa menda ne bomo izpreminjali vsaj pri A. Ž. panju ne, ker smo mnenja, da tista 2 cm nič ne odločujeta, kvadratna oblika pa pri A. Ž. ne hodi vpoštev.

Med čebelarji je pa vedno nekaj takih, ki čebelarijo na malo bolj v zabavo, razvedrilo, zgolj iz veselja, ali pa v študijske in znanstvene namene, ne glede na gmotni uspeh. Vsem tem pa odločno priporočamo ameriški panj, ker je delo z njim mnogo lažje in ker ne potrebujejo čebelnjaka. Vrh tega služijo ameriški panji na vrtu za okrasek, ako so razpostavljeni pravilno na primernih mestih po tratah, pod drevjem itd. Pa tudi znatno cenejši so nego A. Ž., ker nimajo nič kovinskih pritklin. Tako bi morala imeti vsaka šola, kjer naških panjev, da bi učenci dobili vsaj najprimitivnejše pojme o življenju čebele.

Kdor bo delal nove ameriške panje, pa lahko upošteva nasvet g. dr. Matejčića.

Bolezen »Isle of Wight«.

Jan Strgar — Bitnje.

Isle of Wight, izgovori »ail of vait« je ime otoka, na katerem so prvič opazili leta 1904. neko bolezen na odraslih čebelah in odtod ima tudi ime. Razširjala se je potem s precejšnjo naglico po Angleškem. Povzročala je tam precejšnjo škodo pri čebelarstvu in to je dalo povod, da so začeli razni strokovnjaki preiskovati vzrok navedene bolezni.

Začetkoma so preiskovali prebavila. Dalje so domnevali, da povzročata tudi to bolezen zajedavec »Nosema apis«, povzročitelj nalezljive griže, nam znana pod imenom »nosema«. Ker se je pa Nosema apis nahajal v mnogih slučajih, ne da bi se pokazali takrat znaki še ne odkrite bolezni »Isle of Wight«, se je dvomilo, da je Nosema apis povzročitelj tudi

imenovane bolezni. Šele leta 1920. je dognal dr. John Rennie, v Aberdeen na Škotskem pravi vzrok opazovane bolezni. Dognal je, da jo povzročata neka grinja, katero je imenoval: »Tarsonemus Woodi«. To ime je dal zajedavcu, ker spada k družini grinj, katere so poznane pod imenom »Tarsonemidae«. »Woodi« pa v čast gosp. Wood-a, ki je gmotno pospeševal raziskovanje te bolezni. Na Angleškem imenujejo to bolezen tudi »Acarine« po povzročitelju, kateri spada k grinjam (splošno latinsko ime Acaridae), katere napadajo čebele (Apis). Tako je nastalo ime grinje »Acarapis«, kakor na primer iz imena import in export, nastane Impex. Toliko kratko o imenih.

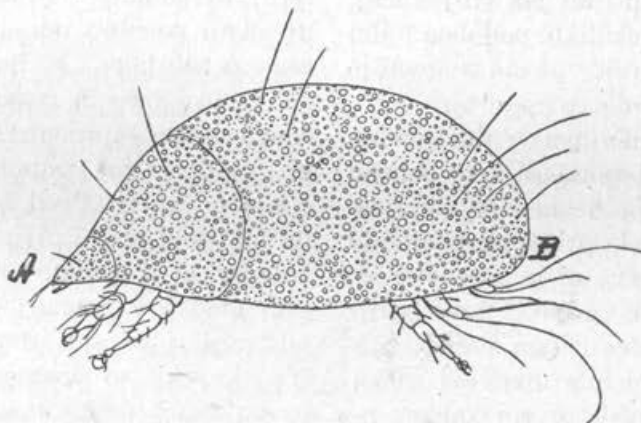
Sedaj pa k bolezni! Pri tej bolezni se nahaja velika množina grinj Tarsonem-

mus Woodi ali Acarapis Woodi v prsnih dihalih (trachee) čebele. V težkih slučajih napolnjujejo grinje dihala tako, da se čebele ne morejo dvigati več v zrak in nazadnje se zaduše.

Dostop v dihalne odprtine je zajedaveu mogoč, ker je zelo majhna živalca. Odrasla samica meri 19/100 mm, samec pa 15/100 mm. Dihala čebel so stalno bivališče zajedavca od početka do popolnega razvoja. Čebele, troti in matice, vse se lahko okužijo. Grinja diha in se preživlja v čebelnih dihalih in slabi čebelo, ker ji prikrajša porabo kisika in se preživlja z njeno krvjo.

Deloma okužene čebele nadaljujejo še precej časa delo v panju in zunaj.

Proti koncu, ko ne morejo več letati (namesto zraka imajo grinje v dihalih!), ponehajo biti sodelovni člani svoje družine in niso le brez koristi, ampak celo v nevarnost ostalim čebelam. Kako to? V močno okuženih čebelah se nahaja velika množina odraslih samic grinje, katere po oplojenju, ki se vrši v čebelah, zapuste in se drže med dlačicami po čebelnem životu. Takoj ko se okužena čebela dotakne druge čebele ali rastline, se spusti oplojena samica na njo. Na rastlinah čaka na drugo čebelo in njen cilj je potem, priti do vhoda novega stanovanja, t. j. v odprtino dihal. V dihalih stavi samica zalego in tako se zopet začne razvitek. Na ta način čebele druga drugo oku-

Od A—B meri
komaj $\frac{1}{5}$ mm.

Oplojena samica grinje: Tarsonemus Woodi. Močno povečana.

žijo. Bolne čebele klaverno in žalostno lezejo iz panja, padajo na tla in umirajo. Umirajo pa tudi v panju. Toda čebelar ne sme čakati na to, da bi skoraj vse čebele enega panja »lezle«, kajti to ni začetek okuženja, to je že konec! Rekel sem, da okužene čebele še dalj časa izpolnjujejo svojo nalogo in potem še le polagoma onemorejo. Dokler je samo nekaj okuženih čebel v panju, se pri družini še ne da spoznati, da je okužena. Med tem se pa vedno še ležejo mlade, popolnoma zdrave čebele (važnost rodovitne matice!), tako da ena družina že lahko dalj časa okužuje druge, predno je brez posebnih preiskav mogoče spoznati, da je panj okužen.

Posebna nevarnost za razširjenje te bolezni jo tudi ropanje. Samoobsebi je umevno, da okužene družine oslabijo in so tako še bolj izpostavljene roparicam. Močnejše družine začnejo ropati in se pri tem še te okužijo.

Tarsonemus Woodi se razvija celo leto in v vsakem času zapuščajo samice dihala, da se od zunaj naselijo in čakajo drugega gospodarja. Toraj tudi po zimi! Ta čas je posebno nevaren, ker se pozimi čebele ne razmnožujejo in se tako cela družina okuži ali zelo oslABLJENA pride v pomlad, in je velika nevarnost za druge zdrave družine. Važno je torej, da se prezimujejo le popolnoma zdrave družine.

Kakor je bilo že omenjeno v »Čebelarju«, številki 5—6, l. 1922, stran 78, je Amerika (Združene države in Kanada) prepovedala radi opisane bolezni uvoz vseh inozemskih čebel.

S tem seveda se je tudi zaprla pot kranjski čebeli, dasi ravno pri nas do

sedaj še ni znan noben slučaj opisane bolezni.

Viri: Po dr. John Rennie, E. F. Phillips, Washington U.S.A.

Romanje.

V. S. — Jarenina.

V zadnjem »Slov. Čebelarju« poroča neki tovariš v članku »Čuden slučaj« o potovanju ali menda še bolje o priseljevanju, oziroma po domače »o romanju« čebel osobito mladice. Ker poziva na koncu one, ki so doživeli kaj podobnega, da naj poročajo, povem tudi jaz svoj slučaj, ki je temu vsaj nekoliko podoben. Pri meni so letos napravili takšno potovanje trotje. Slučaj je sledeči:

Imel sem plemenjaka v dunajčanu, ki mi je pa v rani pomladi zelo oslabil zaradi pomanjkanja hrane. V zadnjem trenutku sem mu šele prišel na pomoč in ga rešil. Dne 22. maja mi je obsedel 5 satov. Ker sem ravno zgotovil nove panje večje mere, sem sklenil tega slabiča preseliti, kajti rojev ni bilo upati od njega. Imel je na treh satih precej zalege, pa nikjer trotove. Tudi nobenega izvaljenega trota. Zvečer pa opazim na bradi velik nemir. Hitro tekanje in iskanje po vseh kotih mi je naznanilo, da sva s tovarišem čebelarjem, ki mi je pomagal prevezovati, najbrž izgubila matico. Za nekaj dni ga pregledam in res najdem matičnike. Še istega dne opoldan sedim pred čebelnjakom in opazujem čebelice, ki so imele toliko opravka z akacijo. Tudi trotje iz močnejših panjev so se lepo prasi. Pa zagledam enega teh mogočne-

žev, kako se suče pred izletalnico brezmatičnega preseljence. Sede na brado — zopet odleti — kroži — zopet sede — odleti — kroži — sede in izgine v žrelu, toda takoj je zopet zunaj. Kmalu pride drugi in igra se ponavlja. Tretji! Ista igra! Pripomniti moram, da so novi panji čisto poseben oddelek ob strani starega čebelnjaka, ki imajo čisto drugo obliko in barvo in razven tega brezmatičnega — neobljudeni. Torej se niso mogli motiti. Ves popoldan mi je rojila stvar po glavi. Pred solnčnim zahodom pa me je le prevč prijemala tista ženska bolezen, ki ji pravimo radovednost in šel sem gledat v notranjost. Takoj ko sem odstranil prvi sat, sem opazil štiri korenjake, ki so dostojanstveno korakali preko zaprtih celic medu in zalege. Pregledam natančno ves panj, a nikjer trotove zalege. Danes, ko to pišem, jih je v panju gotovo že čez dvajset. Torej tudi trotje romajo!

Prihodnjič pa poročam o enem še zanimivejšem slučaju, ki pa še danes ni rešen. Bojim se, da bo prekucnil precejšnji del našega dosedanjega znanja, oziroma domnevanja. Mogoče pa se s tem reši tudi velika skrivnost — pst! — Naj bodo radovedni! Na svidenje! — (Pa ne pozabiti! Op. ured.)

Ne kvarite božjega daru!

M. H u m e k — Ljubljana.

Lanska dobra medena letina, pomanjkanje domačega konzuma, zlasti pa pomanjkanje izvoza so povzročili, da je

začel med zaostajati in da ga nekateri čebelarji kar ne morejo trpeti pod streho. Zaradi tega se čujejo vedno pogosteje

glasovi, da bi se iz medu delala takozvana medica. V mislih imajo seveda alkoholno medeno pijačo, ki ima glede na večjo ali manjšo množino alkohola lastnosti vina ali pa celo žganja.

Odkrito moram povedati enkrat za vselej, (tu govorim v lastni osebi, ne morebiti v imenu društva), da se s tako uporabo medu nikakor ne skladam in da ne bom nikdar pospeševal takega početja. Razlogi za to so na kratko sledeči:

1. Mèd bomo lahko porabili tako ali tako v njegovem prirodnem stanju. Kdo pa ve, kakšna letina bo letos, kaj bo drugo leto in kdaj bo zopet tako obila letina kakor je bila lani? Kdor potrebuje denar, ali kdor nima posode, pa proda med nekaj ceneje, mu ni zamere. Pač pa ravna nespametno, kdor se hoče iznebiti medu na vsak način, tudi brez prave potrebe. Brez dvoma pridejo zopet časi, ko se bo med laže in bolje prodal. Kdor med predela v medico, pravzaprav nič ne pridobi. Ako namerava medico popiti doma, je taka namera vredna vse obsodbe. Ali ni vendar bolj pametno, da med za potrebo pojedete, nego da bi ga izpili v obliki strupa? Kdor pa namerava medico prodajati, bo iz 2. točke tega spisa lahko posnel, kako slabo pozna naše razmere.

2. Alkoholnih pijač je že povsod preveč, zakaj bi jih množili še z medenimi! Ali nič ne slišite o vinski krizi? Ali ne berete, kako se vsi poklicani in nepoklicani veščaki in neveščaki ubijajo glave kam bi z vinom, na kakšen način bi ga prodali, kako bi ga izpili in napravili prostor novemu, ki se zopet obeta v veliki množini. Če se torej ne moremo iznebiti vina, ki je tako priljubljena pijača, žalibog ne samo med starino, ampak tudi med mladino, kdo bo kupil in popil pa medico, ki jo nihče ne pozna, in ki gotovo ne bo tako ugaljala kakor vino? Poleg tega moramo izpiti pa še neizmerne množine sadjeveca,

katerega izdelavanje je mnogo bolj opravčeno nego medica, ker se predelava iz nestanovitnega blaga, med ima pa neomejeno trpežnost. Vrhu vsega tega pa pride kot debela in mastna zabela še — žganje. Tudi tega »blaga« je toliko, da ne vedo kam z njim, dasi pridno zvraca frakelj staro in mlado. Kam torej še z medico?!

Tema dvema razlogoma, gospodarskega značaja, ki že sama na sebi dovolj jasno in dovolj razločno govorita proti uporabi medu za alkoholno pijačo, se pridruži pa še 3. razlog, ki pa v tehniškem oziru nič kaj ne priporoča te »fabrikacije«.

3. Naprava dobre, stanovitne medicine namreč ni tako lahka stvar, kakor čebelarji mislijo. Te dni sem dobil pismo z dopisnico za odgovor. Čebelar me prosi, da bi mu napisal na priloženo dopisnico recept za alkoholno pijačo iz medu. Ta slučaj dovolj jasno priča, kakšne pojme imajo čebelarji o napravi medicine. Omenjenemu dopisniku in vsem drugim, ki mislijo, da se lahko naredi medica po receptu, ki se spiše na dopisnico, povem, da 1. kdor nima potrebnega vsega posodja in orodja; 2. kdor ne razume alkoholnega kipenja in 3. kdor nima potrebnega znanja o kletarstvu, ne bo naredil nič pametnega kljub vsem receptom. Slučajno je mogoče, da se mu tu ali tam kaj posreči, ali gotovosti ni nobene. Medu se na ta način res lahko iznebimo, pa tako temeljito, da niti dobrega octa ne dobimo iz njega.

Če torej upoštevamo naštetih tri tehtne razloge in če še konečno pomislimo, da se pri nas že tako vse, karkoli ima le trohico sladkorja v sebi, uporablja za alkoholne pijače, bomo gotovo prišli do prepričanja, da bi bilo neodpustno, ako bi na ta način začeli kvariti še med.

Ampak nekaj drugega imam na srou. Alkoholnih pijač imamo čez in čez preveč, primanjkuje nam pa brez-

alkoholnih. Ali bi ne bilo bolj pametno, ko bi med uporabljali za brezalkoholno pijačo — za medicino v pravem pomenu besede?! Naprava take medicine pa ni prav nič tvegana, ker se ne zahteva od nje trpežnost. Za vsako priliko jo lahko pripravimo sproti. Mogoče jo je napraviti pa tudi v zalogo in hraniti v neprodušno zaprtih stekleni-

cah. Kako lepo bi bilo, ko bi na čebelar-
skih veselicah in drugih prireditvah to-
čili pravo brezalkoholno me-
dico.

Kdor ima kako izkušnjo o tej vrsti medicine, naj jo javi uredništvu. Potruditi se hočemo, da dobimo v tej zadevi preizkušena in točna navodila, ki se bodo objavila v našem glasilu.

Med — zdravilo.

V. S. — Jarenina.

Že stari narodi so znali ceniti med in njegove lastnosti. Cenili so ga više nego ga ceni danes moderna medicina. To pa po vsej pravici. Osebito medarji so bili naši predniki stari Slovani. Saj jim je bila medica narodna in edina pijača. Dandanašnji izpodrivajo to najzlahtnejšo hrano in zdravilo razni tvoniški strupi in popački. Narod sicer še pripisuje medu veliko zdravilno moč, a naša medicina je v svoji sodbi v tem zelo, ja včasih smešno oprezna. Na tisoče in tisoče je rastlin, ki so splošno, tudi v zdravilstvu pripoznane, kot zdravilna zelišča za razne bolezni. Po teh rastlinah nabirajo čebele nektar, najboljše kar rastlina proizvaja. Ali ni torej gotovo, da je strd, ki je najfinejše iz zdravilne rast-

line in to še od mnogih rastlin združeno, tudi zdrava, ali pa še mogoče ima večjo moč od rastlin, po katerih je nabrana? In redilna vrednost strdi? Kdor jo redno uživa, ji bo dal tudi primerno izpričevalo. Pa tudi učeni svet mora redilnost pripoznati, če pogleda analizo. Saj je v strdi vendar vse najboljše združeno, vse najpotrebnejše za človeško telo. Gg. tovariši, čebelarji, zdravniki! V tem oddelku se vam ponuja zelo koristna in hvaležna naloga. Na delo torej, da bomo v prihodnjem »Slov. Čeb.« slišali kaj vašega mnenja!

Rešite narod bledoličnih, slabokrvnih, nervoznih in na duhu slabo razvitih otrok! Razglasite evangelij: Smrt alkoholu, živela strd!

Zlata rozga ali vrbak.

M. Humek — Ljubljana.

Doba od srede julija nekako do srede avgusta je za čebele v naših krajih najbolj kritična. Kjer pa ni ajde, je pa seveda še bolj žalostno. Takrat je namreč najmanj cvetočih rastlin in pa navadno dolgotrajna suša, ki zamori ali vsaj osuši še tisto malo cvetja. Zato so posebno srečni tisti kraji, ki imajo v tem času kako rastlino cvetočo v večjem obsegu.

Ena imed redkih takih rastlin je zlata rozga — Hrvati ji pravijo vrbak (latinsko *Solidago serotina*, nemško *Goldraute* ali *Goldrute*).

Vrbak je že davno znan kot jako medena rastlina. Weippl pripoveduje v brošurici »Die Goldrute«, da je opazoval pašo na vrbaku mnogo let. Največji donos je kazala tehtnica dne 16. VIII. 1916 in sicer 5.90 kg, 17. VIII. istega leta pa celo 6.60 kg. Taki donosi so sicer redki, toda prirastek na teži za 1—2 kg na dan se je opazoval pa skoro vsako leto. Pomniti pa je seveda, da se ta opazovanja nanašajo na velike površine ob Donavi, ki so obraščene s to rastlino. Prav tako ugodne uspehe imajo baje nekateri kraji ob Savi po Hrvaškem in Slavoniji, kjer

raste vrbak na obširnih, sicer nerodovitnih tleh savskega proda.

V Sloveniji se nahaja vrbak sicer povsod, toda skoro nikjer ga ni najti v taki množini, da bi kaj izdal. Precejšnje poraste sem videl ob Savi pri Brežicah. Morebiti bi nam g. Vadnal iz Dobove vedel kaj več povedati, v koliko hodi v poštev v njegovem kraju.

Vrbak je trajnica, ki se na večje razdalje razmnožuje s semenom, na mestu se pa razrašča po koreninskih izrastkih. Na jesen odpade listje in steblovje vsahne. Korenika pa ostane živa. Vsako pomlad, aprila meseca pa požene mlado steblovje, ki se razrašča na vse strani in zraste do konca julija 1 m do 1.50 m visoko. Šibasta okrogla stebla so obraščena z ozkimi, dolgimi, priostrenimi listi, ki so nekoliko podobni vrbovemu listju — odtod vrbak. Vrh se razraste v obširno lat, ki nosi obilico zlatorumenega cvetja v košaricah kakor regrat, osat, in druge košarice. Posamezni cveti so jako majhni. V vsaki košarici jih je okoli 20. Cvet ima nekak hud, ne posebno prijeten duh.

Vrbak se razcvete v drugi polovici julija in cvete potem neprestano ves avgust in celo daleč v september. Seme zori pozno v jeseni — oktobra in novembra in se prav trdno drži na razevetju. Šele pozimi in na spomlad se toliko zgodi, da ga lahko raznaša veter.

Kakor že povedano, se vrbak razmnožuje s semenom in po korenskih izrastkih. Veter raznaša seme na velike razdalje; prav tako ga plavi voda — potoki in reke, ter na ta način razširja rastlino na daljavo. Na mestu se pa razrašča na ta način, da poganja poleti vsaka rastlinica pod zemljo motvozaste poganjke na vse strani 20 do 30 cm okrog sebe. Drugo pomlad požene vsak tak izrastek novo steblo. To se nadaljuje potem neprestano v vedno večjem obsegu. Zato se rastlina na mestu, kjer se je enkrat vgnezdila, razmnožuje hitro in s

tako silo, da je skoro ni mogoče zatreti. Če jo še tolikokrat pokosimo, ali če jo celo požgemo, vse nič ne pomaga; s tem večjo silo vedno iznova vdari na dan. Edino na ta način bi jo zatrli, ako bi zemljo temeljito prekopali in izbrali ter uničili vse korenine. Na svojem vrtu v Linhartovi ulici sem l. 1912. potaknil par koreninskih izrastkov, pa sem imel v 3, 4 letih že več kvadratnih metrov gosto zaraščenih z vrbakom, ki se je tako širil na vse strani, da bi mi bil prerastel ves vrt, ako bi ga ne bil začel temeljito zatirati.

Vrbak je potemtakem hud plevel, ki vrhutega ni prav za nobeno rabo, ker ga ne mara nobena žival. Pravico ima torej le do takih prostorov, kjer je vsaka druga kultura izključena. Največje porastke nahajamo po prodnatih nasipih ob večjih rekah (ob Donavi, Savi itd.). Glede zemlje in podnebja je silno skromen. Zadovoljen je z vsako zemljo in raste po vsej Evropi. Pač pa hoče imeti solnčno lego. V senci hira in sčasoma odmrje.

Umetno je vrbak lahko razmnoževati le s koreninskimi izrastki. S semenom pa niso mogli doseči najmanjšega uspeha. Kdor ima primerne prostore, kjer se ne kosi in kjer se tudi sicer ni bati nobene škode, ako se zatrosi vrbak, naj poskusi zasaditi spomladi nekaj rastlin. Čebelarsko društvo bo skrbelo, da se bodo dobile sadike lahko in poceni.

Botaniki so našteali čez 50 vrst vrbaka. Pri nas jih je 12—15 vrst. Med seboj se ločijo največ po velikosti. Cveto pa vse rumeno. Vrbak je doma v Ameriki, odkoder so ga zanesli menda pred kakimi 200 ali 300 leti v Evropo, najprej na botaniške vrtove. Od ondot je prišla rastlina na druge vrtove, odkoder se je zasejala na plano.

V prejšnjih časih so šteli vrbak k zdravilnim rastlinam.

Dr. C. C. Miller.

Po dr. Zaišu iz »Bienenvatra« priredil M. Humeck.

Dne 4. sept. l. 1920. je umrl eden izmed najodličnejših ameriških čebelarjev dr. C. C. Miller star 89 let. Tudi danes ima Amerika lepo število glasovitih čebelarjev in čebelarskih učenjakov, toda mesto, ki ga je med njimi zavzemal dr. Miller, je prazno.

Nenavadno spoštovanje in ljubezen, ki jo je vžival ta izredni mož vse svoje dolgo življenje, ni prenehala z njegovo smrtjo. Zasluge njegove za razvoj ameriškega čebelarstva so tako velike in neprecenljive, da se ga s posebno hvaležnostjo spominjajo ne samo tisti, ki so ga poznali osebno, ampak stotisočera armada onih, ki ga poznajo samo iz njegovih spisov. Ni čuda torej, da hočejo ameriški čebelarji ovekovečiti njegov spomin na poseben način. Ustanovili so namreč takozvano Millerjevo spominsko knjižnico, ki jo upravlja vseučilišče v Viskonsinu. Letos avgusta meseca ob priliki otvoritve te knjižnice, bodo v Viskonsinu in Marenrgu v proslavo Millerjevega spomina velike slavnosti, ki se jih bodo udeležili ne samo ameriški čebelarji, ampak tudi zastopniki čebelarskih organizacij iz vseh delov sveta. (Glej vabilo na strani.....!)

Dr. C. C. Miller je bil rojen 10. junija l. 1831. v mestu Ligonier v Pensylvaniji v Severni Ameriki. Po očetu je bil angleškega pokolenja, mati je bila pa nemškega rodu, njegova žena pa Škotinja. Mladi Miller je bil jako nadarjen. Ker so živeli njegovi starši v slabih gmotnih razmerah, se je Miller v svojem šolanju kmalu sam vzdrževal s tem, da je poučeval svoje součence. Posvetil se je zdravniškemu stanu. Toda s tem poklicem ni bil zadovoljen, ker ni odgovarjal njegovi posebni naravi. Zato je poskušal to in ono. Ko so ga vprašali zakaj je pustil zdravniški stan, je odgovoril, da sam ni dovolj zdrav, da bi mogel zdraviti druge.

Najbrže pa mu ta poklic ni ugajal, ker ni zadovoljil njegovih notranjih nagibov in ker mu je bilo popolnoma tuje, da bi opravljal kak posel brez notranjega zadovoljstva zgolj iz kruhoborskih nagibov. Bil je namreč skrajno idealno nadahnjjen, skromen, nesebičen in vedno pripravljen drugim pomagati. Ljubosumnosti ni poznal, rad je priznaval zasluge drugih. Kljub temu, da je bil vsestransko temeljito izobražen, je na razna vprašanja rad odgovarjal z »Ne vem«, ker je imel vedno pred očmi možnost, da se lahko zmoti. Ljubil je godbo, pel je rad in je ohranil svoj krasni glas prav do zadnjega. Do konca je bil čil in zdrav.

Šele, ko je bil star 30 let, je po golem naključju postal čebelar. Dne 4. julija 1861 je odšel iz Marenga, svojega tedanjega bivališča po opravkih v Chicago. Ravno tisti dan je pa priletel na njegovo vrt roj čebel, ki ga je njegova žena vjela in dala v prazen sod od sladkorja. Pri tem delu so jo čebele tako opikale, da je bila odslej silno občutljiva za čebelni pik, tako da se je morala vse življenje ogibati čebel. Drugi dan — 5. julija 1861 — je dr. Miller začel čebelariti. Ta dan je bil odločilen zanj, ker je pogodil stan, za katerega je bil rojen, v katerem je bil srečen in s katerim je človeštvu največ koristil. Ostal je čebelar do svoje smrti, torej celih 59 let.

Drugo leto je imel že štiri panje in tako je polagoma širil svoje čebelarstvo in proučeval čebelarsko vedo. Izpočetka je imel tudi on v svoji čebelarski praksi mnogo neuspehov. Svetovali so mu, da naj pusti čebelarstvo in se loti česa bolj koristnega. Z vztrajnostjo in ljubeznijo pa je premagal vse ovire in dosegel s svojimi razmeroma maloštevilnimi panji neverjetne uspehe. V svojem 82. letu mu je dalo 73 panjev 20.000 funtov medu v satju, kar znaša na panj skoro 300 fun-

tov ali približno 150 kg — največji rekord, ki se je dosegel v Ameriki.

Dr. Miller ni čebelaril toliko zase, kakor za druge. Zadovoljen je bil z malim, kolikor je potreboval za svoje življenje, premoženja ni maral kupičiti. V največje zadoščenje mu je bilo, ko je videl, da more s svojim znanjem pomagati drugim in da se upoštevajo njegovi nasveti.

Največ je koristil splošnosti s svojim neumornim več nego polstoletnim dopisovanjem v razne čebelarske časopise. Že takoj drugo leto, ko je čebelaril, je začel pisati o čebelarstvu v domačem kmetijskem listu. Od leta 1870. dalje je bil pa stalen sotrudnik pri največjem ameriškem čebelarskem listu »American Bee-Journal« (Amerikanski čebelarski list) in pri raznih drugih strokovnih časopisih. Za njegove članke, dopise, odgovore itd. so se bralci kar trgali in vsak časopis si je prizadeval na vso moč, da je pridobil dr. Millerja za sotrudnika, ker si je s tem pridobil poseben ugled. Spisal je tudi več knjig. Najvažnejša je »Petdeset let med čebelami«. Zanimiva je tudi knjiga »Tisoč odgovorov«, ki je plod njegovega pet in dvajsetletnega sotrudništva v listnici »American Bee-Journala«. Sloveče so njegove »Stray Straws« = »Razstresene bilke«, ki jih je desetletja mesec za mesecem zbiral v »Gleanings« — uglednem ameriškem čebelarskem listu.

Dr. Millerjev ugled je bil tolik, da je vsakdo najprvo vprašal za njegovo mnenje, ako se je šlo za kako kočljivo zadevo. Imenovali so ga modreca iz Marenga. Pri vsem tem je bil pa skrajno ljubezniv, prijazen in ljudomil. Splošna sodba je bila, da je velik čebelar, a še večji človekoljub. V njegovi bližini se je vsakdo razvedril in poživljal. Še celo tisti, ki ga niso poznali osebno, so se nehote navduševali zanj.

Čez vse občudovanja vredna pa je bila njegova nenavadna skromnost. Kot uglednemu američanu pa niti na misel ni prišlo, da bi se vozil v avtomobilu, ali da bi bil zamenjal svoje skromno bivališče na deželi s palačo v velikem mestu. Ves zunanji sijaj mu je bil čez vse zoperen. Njemu je bilo dovolj, da so ga radi poslušali, in da je čul o uspehih svojih naukov. Njegovi bližnji prijatelji pripovedujejo, da vobče v svojem čebelarstvu ni pridelal mnogo več, nego je potreboval za svoje skromno življenje. Pač pa ga je izredno veselilo, ko so drugi črpali po njegovih zaslugah milijone iz čebelarstva.

Dr. Miller je bil nedosegljiv ljudski učitelj. Iz vsake vrstice njegovih nebrojnih spisov veje nevenljiva svežost in čudovita privlačnost.

Kdorkoli z umevanjem bere njegove spise, vidi pred seboj moža, ki hodi vse življenje pravo pot, nepodkupljivo in nezmotno.

Opazovalne postaje.

Jos. Verbič — Ljubljana.

Maj 1923. V tem mesecu cvetja je bila povsod paša, a vobče le srednje dobra. Tehnica se je dvigala posebno v prvi in zadnji tretjini meseca, v drugi pa je donos zaradi mrzlega, deževnega in vetrovnega vremena izostal. Na Ojstriici, pri Sv. Gregorju in še v nekaterih drugih krajih so imeli v tej dobi sneg in parkrat slano.

Kakor že nekaj let, se je tudi letos najslabše izkazala Ljubljana in njena najbližja okolica, ki je bila nekdanj glede paše na dobrem glas. Vsa velika množina divjega kostanja, ki se nahaja po naših drevoredih, ni nič izdala.

Čebele so obirale po sadovnjakih jablane in drugo sadno drevje, po polju inkarnatno deteljo in po travnikih poleg

Mesečni pregled za maj 1923.

K r a j (z morsko višino)	Označba opazo- vanega panja	P a n j e n a t e ž i						Toplina zraka				Dni je bilo									
		pridobil v			zgubil v			v mesecu čistih <i>dkg</i>	največ pridobil	naj- višja	naj- nižja	srednja me- sečna	izletnih	s snegom	oblačnih	pol jasnih	vetrovnih				
		1.	2.	3.	1.	2.	3.														
		mesečni tretjini <i>dkg</i>						pre- dobil	po- rabil	<i>dkg</i>	C°										
Ljubljana (305 m)	A.-Ž.	105	5	25	—	55	45	35	—	50	7	+32	+1	+14-5	29	9	—	3	7	21	13
Vič pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	80	—	70	90	110	10	—	60	30	2	+30	+3	+15-9	27	8	—	2	1	28	12
Moste pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	140	30	65	40	105	60	30	—	60	7	+29	+4	+13	29	11	—	3	12	16	22
Krtina pri Dobu (305 m)	A.-Ž.	175	—	420	40	250	20	225	—	80	31	+28	—	+13-7	29	9	—	2	11	18	18
Zg. Tuhinj (568 m)	A.-Ž.	695	—	140	90	200	100	445	—	225	2	+25	0	+12-9	25	5	—	8	1	17	8
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	1320	—	6	—	150	—	1770	—	220	2	+26	+4	+13-6	29	6	—	2	12	17	20
Javorje (700 m)	A.-Ž.	1060	—	10	—	190	100	780	—	290	1	+27	+1	+13	29	8	2	2	18	11	26
Vrhnika	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	3	—	3	18	16	10
Cerknica pri Rakeku (460 m)	A.-Ž.	320	130	970	50	70	—	1200	—	330	30	+24	+3	+14	31	7	—	2	10	19	22
Sv. Gregor p. Ortneku (736 m)	A.-Ž.	470	250	550	40	100	34	1096	—	170	31	+28	+1	+14	31	9	—	2	5	24	22
Struge p. Dobropoljah (416 m)	A.-Ž.	110	145	1875	30	110	40	1950	—	330	25	+28	0	+13-6	29	7	—	10	10	11	22
Novo mesto (180 m)	A.-Ž.	35	180	250	30	70	75	290	—	60	23	+33	+2	+17-8	29	10	—	4	4	23	8
Rožni dol p. Semiču (376 m)	A.-Ž.	220	302	1110	40	100	340	1150	—	170	26	+30	+1	+16	29	5	—	3	11	17	16
Sv. Peter p. Mariboru (210 m)	svoj panj	239	15	556	45	116	—	649	—	111	30	+34	+4	+18-5	31	8	—	3	6	22	12
Formin p. Moškancih (211 m)	dunajski	75	155	245	—	—	—	475	—	—	—	+26	+5	+16	31	8	—	—	9	22	15
Sv. Lovrenc na Poh. (442 m)	dunajski	110	—	860	—	170	20	780	—	150	30	+27	+5	+15	30	5	1	2	8	21	6
Ojstrica nad Dravogr. (981 m)	amer.	185	25	105	—	90	100	125	—	60	31	+23	—	+11	28	11	3	4	12	15	27
Sv. Duh na Ostr. vrhu (536 m)	dunajski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+27	+3	+13-9	31	7	—	2	15	14	22
Orehova vas p. Mariboru	Gerstung	95	45	615	30	40	—	690	—	90	25	+27	—	+15	30	11	—	5	14	11	21
Vrže pri Ljutomeru (176 m)	A.-Ž.	30	80	945	1	—	—	955	—	200	28	+30	+3	+15-9	31	8	—	4	7	20	25
Litija (230 m)	A.-Ž.	158	151	353	7	20	—	635	—	90	16	+36	—	+18-9	27	9	—	3	7	20	11

drugih rastlin travniško kaduljo (žajbelj), ki je letos v nizki travi posebno bujno in v velikem številu cvetela. Koncem meseca se je razcvetela robinija (akacija), ki je bila pa žal okrašana le z maloštevilnimi grozdi. Ves mesec je pričenjala mediti smreka. Pod Šmarno goro sem videl že 6. maja, da so čebele obletavale neko staro smreko tako kakor roj, kadar se vseda. V drugih krajih so opazili njen vpliv pozneje.

Pozdravljati moramo vest, da so nekateri čebelarji sami pričeli skrbeti za zboljšanje paše. V Zagorju in Trbovljah so letos posadili na primernih mestih več tisoč robinij.

Zanimivo je poročilo opazovalnice, ki je izkazala največji donos. Glasi se: »Kakor aprila tudi v začetku maja ni bilo nobene paše in bali smo se gladu. Konec meseca je bil ugoden. Čebele so brale na leski in belem trnu, potem pa na travniških cvetlicah in so precej nadomestile prejšnjo zamudo. Vendar v razvoju še niso na višku.«

O rojenju so poročila različna. V Orehovi vasi, v Vržeju so imeli malo rojev. V Krtini, Zg. Tuhinju so rojili kranjci in neprevešeni A. Ž. panji samo v prvi polovici maja. V Forminu, v Litiji, posebno pa v Škofji Loki in na Javorjih so hoteli vsi, tudi prevešeni A. Ž. panji rojiti.

V Rožnem dolu se je pojavila noseča, ki je panje do polovice izpraznila. Tudi v Ljubljani sem opazil od konca aprila skozi ves maj znatno odmiranje

starih in mladih čebel, a noseče in matice niso imele.

Gosp. poročevalec pri Sv. Gregorju je opazil v enem panju istočasno dve matice; mlajša je pravilno in obilno zalegala, starejša pa v manjši meri in deloma že neoplojena jajčeca.

V Litiji in okolici, kjer so morali pred leti vsled strupenih plinov, ki so se dvigali iz topilnice, s čebelarstvom popolnoma prenehati, se je po ugodnem izidu pravde, ki so jo imeli čebelarji s tovarno, ta stroka kmetijstva zopet oživila in ustanovila se je tam nova čebelarska opazovalnica. Gosp. Alojzij Žigon, okr. sodnik, nam piše: Zapuščeni čebelnjaki v okolišju se polnijo. Tudi A. Ž. panj se širi. Ljudje si vsled ugodne pravde s topilnico zopet nabavljajo čebele. Zdi se, da vpliva tudi dragi sladkor in upanje na stranski dohodek na zopetno širjenje čebeloreje. — V okolici je le nekaj čebelarjev, ki streme po napredku, ostali so konservativni in ne marajo zalagati denarja v čebelorejo. Jaz imam čebele večinoma v A. Ž. panjih na 10 satnikov. — V marcu in aprilu je bila velika izguba živali. V maju je bil večinoma lep razvoj vsled naravnega spekulativnega pitanja. V okolici, ki ima obilo rese in teloha, je bilo polno rojev. Nekaj jih je bilo že pred majem. Čebele splošno močno roje. Tudi zgodaj prevešeni A. Ž. panji roje. Lani so mi v tem času dali že precej medu. Letos ne kaže do kresa nič. Sedaj med smreka. Pride pa še kostanj in obeta se jelka.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje: V dodatku Janševe knjige, kjer je opisan A. Ž. panj, ni natančno pojasnjeno, kako široko naj bodo satniki in razstoji med njimi, ampak je samo rečeno, da je notranja širina panja na 9 satnikov 35 cm, na 10 satnikov pa 38,5 cm. Prosim pojasnila o tej zadevi. (Fr. B iz R. pri Loki).

Odgovor: Dotični opis je v resnici nekoliko pomanjkljiv. Zadeva je takale: Žnideršič je začel svoj čas izdelovati panje z notranjo širino po okroglih 35 cm in je to mero vzela v dotični opis svojega panja. Pozneje smo to mero kar na slepo obdržali in nismo preračunavali, če se popolnoma vjema z običajnimi merami za

satnike in razstoje (satnik à 25 mm, razstoji po 10 mm). Račun nam pa pokaže sledeče rezultate za panj na 9 satnikov:

- a) 9 satnikov à 25 mm . 225 mm
 10 razstojev à 10 » . 100 »
 Širina v panju . . 325 mm = 32·5 cm
- b) 9 satnikov à 25 mm . 225 mm
 10 razstojev à 11 » . 110 »
 Širina panja . . 335 mm = 33·5 cm
- c) 9 satnikov à 25 mm . 225 mm
 10 razstojev à 12 » . 120 »
 Širina panja . . 345 mm = 34·5 cm

Iz teh računov je razvidno dvoje in sicer: Ako bi se hoteli držati običajne mere 35 mm od sredine do sredine sata, bi bil A. Ž. panj na 9 satnikov dovolj širok 32 in $\frac{1}{2}$ cm. Ako pa meri 35 cm in ima 25 mm široke satnike, morajo biti razstoji med satniki 12 mm. A. Ž. na 10 satnikov mora biti pa pri 12 mm razstoja močnih 38 cm širok, kajti:

- 10 satnikov à 25 mm . . 250 mm
 11 razstojev à 12 » . . 132 »
 iznese . . 382 mm = 38·2 cm

Da pa kdo ne bo mislil, da je naredil Znideršič kako napako, ker je razmaknil

satnike od običajnih 10 na 12 mm, povemo vsem, ki so v tej zadevi v dvomih, da je številka 35 mm od srede do srede sata **premajhna**. V nepremakljivem delu, kjer čebele stavijo satje po svojem prirodnem nagibu, meri najmanjša razdalja od sredine do sredine sata 36 mm. Te mere se pa čebele ne držijo vedno, ampak stavijo satje tudi v mnogo večjih razdaljah — celo do 45 mm. Opazovali so pri medenem satju celo razdaljo do 50 mm. Razna merjenja, poizkusi in računi so pa pokazali, da je za satje v plodišču najugodnejša mera 36 do 37 mm. Zaležen in pokrit sat meri natančno 25 mm. Tej številki odgovarja torej tudi širina našega satnika. Razstoji morajo meriti potemtakem 11—12 mm (36—25·11, 37—25 = 12). Ako bi hoteli biti prav natančni, bi zadostovala notranja širina panja na 9 satnikov 33·5 cm na 10 okvirjev pa 37·1 cm. A. Ž. pa je panj, ki se opravlja od zadaj in zato ni napačno, ako navrzemo par milimetrov v širini, da kretanje satnikov nekoliko olajšamo. Zato bomo menda tudi v prihodnje ostali pri okroglih 35 ozir. 38 cm notranje širine, zlasti ker tisto, kar hodi v računu preveč, damo lahko na skrajna dva razstoja, kjer je navadno medeno satje s precej podaljšanimi celicami.

† GUSTAV PIRC.

predsednik Kmetijske družbe za Slovenijo in duševni oče čebelarkega društva za Slovenijo

je dne 3. maja t. l. izmučen od mnogoletnega, trudapolnega in čez vse uspešnega delovanja na polju našega kmetijstva na tragičen način preminul.

Pokojnik sicer ni bil čebelar, ali za čebelarstvo se je zanimal kakor za vse druge kmetijske panoge. Njegova ideja je bila, da se je dne 8. nov. 1897. ustanovilo čebelarstvo društvo, ki se ni samo ohranilo ampak razvilo v važno organizacijo, ki že 26. leto z velikim uspehom deluje v povzdigo našega čebelarstva.

Čebelarstvo društvo bo blagega pokojnika ohranilo v trajnem in hvaležnem spominu.

Vesti iz podružnic.

Rešitev važnega vprašanja.

Iz naslednjih odlokov je razvidno v koliko so županstva opravičena ovirati uvoz tujih čebel v pašo.

Županstvu občine

Brezovica, okr. Ljubljana.

Ondotni občinski odbor je sklenil v seji dne 26. decembra 1922, da naj se pobira občinska taksa od vsakega panja v občino na pašo pripeljanih čebel. Proti temu sklepu so vložili pravočasno pritožbo Janez Novak iz Vnanjih Goric št. 77 in tovariši.

Pokrajinska uprava za Slovenijo — oddelek za notranje zadeve razsoja temeljem § 91. občinskega reda:

Navedeni pritožbi se ugodi in sklep občinskega odbora z dne 26. decembra 1922 končno veljavno razveljavi.

Razlogi:

Omenjeni sklep ne le nima postavne podlage, ampak bi bilo nameravano obdavčenje tudi iz čebelarstvo ekonomskega, še bolj pa iz narodno gospodarskega stališča kvarljivo. Z obdavčenjem bi se naravnost oviralo čebelarstvo samo na sebi, a milijonske vrednosti, ki jih črpa čebela iz cvetja, bi neizrabljene propadle. Vrh tega bi bile oškodovane kulture, ker bi se oviralo oplojevanje cvetja po čebelah.

Postavne podlage pa nima odborov sklep, ker nameravano obdavčenje čebelnih panjev ne spada niti med občinske takse po zakonu z dne 12. avgusta 1921, št. 429, razglašenem v »Uradnem listu« št. 131 dne 28. decembra 1922, niti med druge občinske davščine po § 73. občinskega reda.

O tem naj se primerno obveste pritožniki.

Z ozirom na poročilo županstva z dne 15. februarja 1923, št. 120 pa se še pripominja, da je glede prostora, kjer so postavljeni panji na pašo pripeljanih čebel, le stvar pogodbe med lastnikom dotičnega prostora in med čebelarjem, torej povsem zasebno pravnega značaja.

Po naročilu pokrajinskega namestnika:

Vladni svetnik: **Lasič**, s. r.

čebelarški shodi.

Čebelarška podružnica Šmarje pri Jelšah, dne 1. julija ob 4. uri popoldne pri čebelnjaku g. Iv. Zupanca v Mestinju.

Čebelarška podružnica Murska Sobota (Prekmurje), dne 8. julija; natančneje se objavi v drugih časnikih.

Sv. Jurij ob Ščavnici, dne 15. julija ob 3. uri popoldne; kraj se določi pozneje.

Ribnica na Pohorju, dne 22. julija ob 8. uri predpoldne pri kakem čebelnjaku v bližini.

Čebelarška podružnica Marenberk, dne 22. julija ob 3. uri popoldne v Vuzenici pri čebelnjaku g. Jos. Mravljaka.

Čebelarška podružnica Št. Ilj pod Turjakom, dne 29. julija ob 3. uri popoldne v Doliču pri čebelnjaku g. Verbotna.

Jurančič.

61. shod nemških in avstrijskih čebelarjev in njihovih gostov bo od 28.—31. julija t. l. v Bregencu ob Bodenskem jezeru. Prireditel obeta jako veliko, kakor je razvidno iz sledečega sporeda:

V soboto 28. julija dopoldne: Sežestanek razsodišča; popoldne ob 1.: otvoritev čebelarške razstave v telovadnici nove ljudske šole; ob 8. zvečer: pozdravni večer v kronski dvorani.

V nedeljo 29. julija dopoldne ob 10.: otvoritev kongresa in predavanje; popoldne ob 12.: volitev predsednika avstrijskih udeležencev; od 1.—3. odmor; popoldne od 3.—6. predavanja; zvečer od 6.—8. promenadni koncert dobrodelnega društva ob jezeru.

V ponedeljek 30. julija dopoldne od 8.—11. predavanja; popoldne ob 1. vožnja po jezeru.

V torek 31. julija dopoldne od 8 do 10. zborovanje avstrijskih čebelarških zvez, potem izleti na razne strani.

Udeležniki tega kongresa naj se zaradi stanovanj zglasijo pri učitelju Arthur Mayer-ju v Bregencu do 10. julija. Razstavljalci naj se obračajo na potovalnega učitelja Karla Zerlauth-a v Feldkirchnu.

Slavnostna vstopnica, ki se glasi na ime, stane 20.000 aK. Ta vstopnica opravičuje obisk razstave, udeležbo na pozdravnem večeru in pri vseh zborovanjih in imetnik vstopnice ima pravico do brez-

plačnega obširnega slavnostnega spiša. Slavnostna vstopnica se mora naročiti do 10. julija pri učitelju Arthur Mayer-ju v Bregencu. Navesti je natančen naslov.

Za vožnjo po jezeru se bo določila taksa pozneje.

Opozarjamo še enkrat, da se člani, ki bi se hoteli udeležiti tega shoda, najkasneje do 8. julija zglašijo pri uredništvu »Slov. Čebelarja«.

Drobiž.

25.000 Din je prispevalo ministrstvo poljoprivrede i voda v Beogradu za prireditve čebelarstva razstave v Sarajevu ob priliki 2 kongresa jugoslovanskih čebelarjev.

Kongres jugoslovanskih čebelarjev in čebelarska razstava bo dne 12. avgusta t. l. v Sarajevu. Razstava bo zanimiva, ker bo pokazala stanje čebelarstva v Bosni. Iz Slovenije bo odpotovalo na kongres in razstavo gotovo več čebelarjev. Zaradi znižane vožnje bo poskrbel Savez jugoslovanskih čebelarskih društev. Slovenski čebelarji! Ne zamudite te prilike in oglejte si krasno zemljo junaške Bosne in Hercegovine! Točna pojasnila in program prireditve objavimo v prihodnji številki.

Predsedstvo Saveza.

Popolnoma slep čebelar. G. Janko Sitar iz Št. Jurja pri Kranju je popolnoma slep, pa se vendar od l. 1919. ukvarja s čebelarstvom. Sam piše na pisalnem stroju med drugim kakor sledi: »Imam mnogo veselja do čebelarstva. Prezimujem 9 panjev romičarjev - dunajčanov. Prvi panj kranič sem kupil 2. IV. 1919 od g. Žontarja iz Kranja in sem vsako leto napredoval. Ko so drugi od doma na polju, moram marsikaj narediti sam. Poznam kdaj je panj pripravljen za roj Seveda meni služijo roke in sluh, ker sploh ničesar ne vidim. Tudi solnčna svetloba mi je le v spominu iz otroških let. Ravno te dni je 20 let, ko sem se igral s pletilno iglo, katera se mi je zasadila v levo oko. V ljubljanski bolnici pri nesrečni operaciji sem izgubil še desno oko. To se je zgodilo, ko sem bil 8 let star. Potem sem šel v zavod za slepe v Linc. Ker je neka ustanova prevzela stroške, sem se nahajal tam dvanajst let. Šolal sem se samo nemško, zato

Čebelarska podružnica v Zagorju ob Savi priredi v nedeljo, dne 1. julija t. l. s svojimi člani izlet iz Zagorja na Savo, zbirališče ob 6. uri zjutraj na kolodvoru v Zagorju. Iz Save gremo peš čez Breg, kjer si ogledamo Bernikov čebelnjak, nato v Litijo k sodnemu predstojniku Žigonu, od tod odidemo na Gornji Log k Mesar-Humekovem čebelnjaku.

naj se mi ne zameri, ker pišem tako slabo. Učil sem se tudi pletarstva in ščetarstva. Sedaj sem začel pa čebelariti, ker imam mnogo veselja. Minolo leto sem ujel brez vsake pomoči 7 rojev — 4 prvice in dva družca — na ravšl. En družec mi je pa zletel in sem ga potem tudi sam spravil v panj, ker je sedel na gabrovi meji. Kadar je treba, čebele tudi pitam sam. Čebelariti sem se učil pri mnogih, največ me je poučil g. Žontar. Ravnokar izišlo izdajo Janševe knjige sem dal ponovno prečitati in tudi čebelarski list vsak mesec prav željno pričakujem.«

Vabilo k otvoritvi dr. C. C. Millerjeve spominske čebelarske knjižnice. Z vseučilišča v Wisconsinu v Severni Ameriki je prejelo uredništvo sledeče povabilo:

Dragi sotrudnik!

S tem pismom Vas vabim k otvoritvi dr. C. C. Millerjeve spominske čebelarske knjižnice. Ta slovesnost bo v mestu Madison v državi Wisconsin in sicer od 13 do 18. avgusta. Tiste dni bo vozil avto v Marango v državi Illinois, bivališče dr. Millerja, kjer se bo vzdala spominska plošča v tamkajšnji cerkvi, v kateri je dr. Miller imel mnogo let nedeljsko šolo. Pri teh slavnostih bodo navzoči mnogi odlični čebelarski veljaki ameriški. Ako hoče kdo izmed naših evropskih prijateljev udeležiti se tega slavja, mu bomo radi dovolili, da bo prisostvoval pri zborovanjih. Posebna vabila smo poslali našim inozemskim tovarišem in bomo vsakomur preskrbeli stanovanje, ako nam prej javi svoj prihod. To povabilo velja tudi za vsakega sotrudnika, ki bi bil ob tem času v Ameriki. Pisma dr. Millerjevih prijateljev v Evropi se bodo hvaležno sprejemala in jih bomo pri zborovanju prebrali. Vaš udani Wilson.

Cenik čebelarskega orodja in potrebščin,

ki jih ima v zalogi blagovni oddelek Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani,
Jugoslovanska knjigarna, Pred Škofijo (poleg stolne cerkve).

P r e d m e t	Cena	
	Din	p
A.-Ž. panj na 10 okvirov najnovejšega sestava: kompleten z vsemi pritliklinami (s pripravo za prevažanje 10 Din več)	300	—
Baloni, za 1 ali 2 litra s podstavkom Din 16— ozir.	24	—
Deska za pritrjevanje satnic	8	—
Garnitura za vdělavo satnic (dvojni topilnik za vosek, cevka za lepljenje)	35	—
Kadilnik	38	—
Kapa, čebelarska, za odpirati s tkanino	68	—
s tkanino (navaden)	58	—
Kolesce za vtiranje žice	—	—
Zaklopna kozica za odlaganje obljudenih satnikov	60	—
Matičnice (kletke) raznih vrst od 3 do 15 Din	—	—
Ista z oddelkom za hrano za razpošiljanje po pošti	5	—
Mreža žična za okenca (pocinkana) à m ²	60	—
Nastavek s tacó za odkrivanje satja ob točenju medu	120	—
Nož za izpodrezovanje satja	12	—
Nož za odkrivanje satja	15	—
Odvijač za vijake	3	—
Pipe, čebelarske	85	—
Pitalnik za A.-Ž. panj	10	—
Posode za med, pločevinaste à 5 kg z ročajem	30	—
Iste za med, pločevinaste à 18 kg	75	—
Iste za 55 kg	200	—
Posoda za čiščenje medu z dvojnimi sitom	180	—
Ravnalec (priprava za uravnavanje satnikov v A.-Ž. panju)	10	—
Razpršilnik za škropljenje čebel z medeno vodo	8	—
Rešetka matična prirezana za A.-Ž. panj, pr. m ²	180	—
Rokavice, čebelarske	100	—
Satnice 39 × 23 cm, pr. kg	65	—
Sipalnik lesen za A.-Ž. panje na 9 in 10 satnikov	25	—
Sito za čiščenje medu, leseno	20	—
Isto pločevinasto dvojno	45	—
Solčni topilnik	150	—
Spone za rokave I. vrste par	7	—
Iste II. vrste par	6	—
Stiskalnice za umetno satje	1000	—
Strgulja za snaženje A.-Ž. panjev	12	—
Šablona jeklena in zabijač (priprava za pritrjevanje kvačic)	—	—
Ščetica za ometanje čebel	10	—
Šilo za vrtanje luknjic	3	—
Točilo za med, pločevinasto za 3 okvire 27 × 41 cm, okoli	1200	—
Topilnik s svetilko in lončkom za lepljenje satnic	60	—
Topilniki za voščine	100	—
Zaboj lesen za roje	100	—
Vilice za odkrivanje satja	38	—
Zapahi za žrela:		
a) kovinski enostranski Din 5—, dvostranski	6	—
b) leseni (Trinkov sestav)	2	—
Znaki	5	—
Žica za pritrjevanje satnic, zavitek pr. dkg	1	50
Kovinska garnitura za A.-Ž. panj:		
a) 6 palic 40 × 8 mm (nepocinkano železo)	9	—
b) 2 nosilca za matično rešetko	5	—
c) 2 tečaja za vratica à Din 3—	6	—
d) 4 tečaji za bradi à Din 1—	4	—
e) mreža za okenca po m ²	60	—
f) zapahi za okenca p. Strgar à Din 1—	4	—
g) 2 zaporici za zaklopnico à Din —50	1	—
h) kvačice iz železne žice, kilogram	28	—
i) 1 kljukica za vratica, večja	1	—
j) kos matične rešetke 33 × 25	20	—

Gospodarska zveza v Ljubljani

**prodaja specerijsko in kolo-
nialno blago, umetna
gnojila in krmila,
sir, sirovo
maslo
in
konden-
zirano mleko
ter preskrbuje
vsakovrstne polje-
delske in sadjarske stroje.**

**Velika zaloga pristnih
domačih vin po
zmernih
cenah.**